

НІЖЭЙ ЗА АФРЫКУ

У КАНЦЫ СПІСА
ПА ЎЗРОЎНІ
ЖЫЦЦЯ

СТАР. 5

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ТУТ ІЦЯПЕР

СТАР. 6

АЙЧЫННЫ ГАНДБОЛ

БЕЗ
МЕСЦА
ПАД СОНЦАМ

20.01.10-26.01.10 г.

ЯНУКОВІЧ, ЦІМАШЭНКА – НЯМА РОЗНІЦЫ?

7 лютага павінен адбыцца другі тур прэзідэнцкіх выбараў ва Украіне, у які выйшлі 59-гадовы лідар Партыі рэгіёнаў Віктар Януковіч (набраў 35,32% галасоў — гэта 8,69 млн чалавек) і прэм'ер-міністр 49-гадовая Юлія Цімашэнка (25,05%, — 6,16 млн чалавек).

10 ГОД — НЕ ТЭРМІН?

Нас у першую чаргу цікавіць, наколькі зменяцца беларуска-ўкраінскія стасункі з прыходам да ўлады таго ці іншага кандыдата ў прэзідэнты. Цікавіць, як мінімум, па трох прычынах.

Першая. Гандлёвы таварараборт паміж нашымі краінамі хоць і знізіўся ў мінулым годзе, але толькі па выніках студзеня — лістапада 2009 года дасягнуў 2,7 мільярда долараў. Прычым знешнегандлёвае сальда было і застаецца на нашу карысць.

Другая. Кіеў вельмі сур'ёзна дапамог Мінску з уступленнем у праграму "Усходнія партнёрства" і ўвогуле значна садзейнічаў збліжэнню з вядучымі єўрапейскімі структурамі.

Трэцяя. Украіна — гэта, пэўна, адзіная краіна-сусед, з якой за ўсе гады беларускай незалежнасці не ўзнікала сур'ёзных проблем ці рознагалоссія. Акрамя, мабыць, дэмаркацыі беларуска-ўкраінскай мяжы. Украінскі парламент ратыфікаў адпаведную дамову яшчэ ў 1997 годзе, наш цыгне дагэтуль. Больш за тое, нягледзячы на даволі цёплую і плённую мінулагоднюю сустрэчу Аляксандра Лукашэнкі і Віктара Юшчанкі ў Кіеве і рашучасць беларускіх дэпутатаў ратыфікаў дамову аб мяжы паміж дзвюма краінамі на вясенняй сесіі парламента, літаральна на днях старшыня Дзяржаўнага памежнага камітэта нашай краіны Ігар Рачкоўскі заявіў, што працэс дэмаркацыі беларуска-ўкраінскай мяжы можа зацягнуцца ажно на 10 гадоў.

Няўжо беларуска-ўкраінская мяжа стане ў рэшце рэшт вось такой?

Быў агучаны і меркаваны кошт гэтай дэмаркацыі — каля 51 мільярда долараў.

лася каля 10 гадоў".

Што тыchyцца нашых стасункаў з Украінай, то эксперт не бачыць вялікай розніцы ў тым, хто ўзначалиць краіну-седку — Януковіч ці Цімашэнка: "Тыя, хто думае, што гэтыя стасункі кардынальна зменяцца з прыходам да ўлады Януковіча, моцна памыляюцца. Для трывогі была б нагода тады, калі б Януковіч рынуўся б аднаўляць адносіны з Расіяй, і мы такім чынам былі б адсунуты на другі план, але гэтага не адбудзеца хоць бы па той прычыне, што Януковічу зараз дапамагае вельмі заможны чалавек з Данбаса, і сваім бізнесам ён моцна канкурыруе з расіянамі. Юлія ж Цімашэнка, па ўсіх бачных і нябачных прыкметах, апрыёры не збіраецца мяняць адносіны з цяперашнім кіраўніцтвам Беларусі".

Заканчэнне на стар. 3

А.ФЁДАРАЎ: "ГЭТА ЧЫСТА РАБОЧЫЯ МОМАНТЫ".

Палітолог
Андрэй Фёдараў для "Тут і цяпер" заяўў, што нічога эксптраардынарнага ва ўсім гэтым ён не бачыць і што хоць б ні стаў украінскім прэзідэнтам (Януковіч альбо Цімашэнка), гэта амаль нікак не адб'еца ні на працэсе ратыфікацыі беларуска-ўкраінскай мяжы, ні на адносінах паміж дзвюма нашымі краінамі: "У заяве Рачкоўскага няма належту нейкай сенсацыйнасці, гэта звычайнія рабочыя моманты працэсу дэмаркацыі дзяржаўнай мяжы. Мушу напомніць, што наша мяжа з краінамі Еўрасаюза таксама адбudoўва-

SOS!

ТЭСТ НА ТРЫВАЛАСЦЬ

На думку старшыні БАЖ Жанны Літвінай, вынесенае Міністрам папярэджанне — у прыватнасці, патрабаванне заняцца адбіраннем пасведчанняў больш як у тысячы сябраў БАЖ — не што іншае, як спроба пераключыць увагу з праблем СMI на абарону арганізацыі.

"Я думаю, такім чынам нас выпрабоўваюць, і ўсё гэта наўпрост звязана з набліжэннем выбараў у мясцовыя саветы і падрыхтоўкай да прэзідэнцкіх", — мяркне Ж.Літвіна. — Гэты тэст трэба прайсці".

Нагадаем, што Міністэрства юстыцыі выставіла прэтэнзіі да пасведчанняў, якія выдае БАЖ, да дзеянасці Цэнтра прававой дапамогі СMI і да згаданых на сайце мэт дзеянасці арганізацыі. Прыцягвае ўвагу той факт, што такія пасведчанні БАЖ выдае ўжо больш за 10 гадоў, Цэнтр прававой абароны СMI дзеяйнічае з 1999 года, а сайт працуе з 2003-га.

"Зайважу, што санкцыя міністэрства скіравана на троі важныя даброты, якія прапануе БАЖ: пасведчанне, прававая дапамога і інфармацыйная падтрымка беларускіх журналістаў. Таму гэтае папярэджанне тыchyцца не толькі самай арганізацыі, але і ўсіх яе сябраў", — падкрэсліў намеснік старшыні БАЖ, юрыст Андрэй Бастунец.

**ПРЕС-СЛУЖБА
ГА "БЕЛАРУСКАЯ
АСАЦЫЯЦЫЯ
ЖУРНАЛІСТАЎ"**

ЦІ СТАНЕ ВАША ЖЫЦЦЁ БОЛЬШЯКАСНЫМ У 2010 ГОДЗЕ?

ЮРАСЬ ГУБАРЭВІЧ, КІРАҮНІК БЕРАСЦЕЙСКАЙ АБЛАСНОЙ ФІЛІ БНФ (БЕЛАЗЁРСК):

“ПЭЎНЫ ТОЛК АД КАМПАНЕЙШЧЫНЫ ЁСЦЬ”.

— Нягледзячы на тое, што “гады”, якія абвяшчаюцца, маюць збольшага паказуны харктар, тым не менш усё гэта прымушае мясцовую ўладу дзейнічаць у пэўным напрамку. Я памятаю Год добраўпарадкавання. У белазёрску вынік быў бачны па тэмпах рэканструкцыі дарог, стане тратуараў, шатровых дахах на дамах, іх уцяпленні. Думаю, нейкія змены ў якасці ўсё ж адбудуцца. Прынамсі, вызначаецца пэўная лінія, якой трэба кіравацца той жа ўладзе на месцах. Але кардынальных змен чакаць не даводзіцца. А ўвогуле ацэньваць будзем па выніках года.

АЛЯКСАНДР МЛЫНАРСКІ, ПРАДПРЫМАЛЬНІК (ГОМЕЛЬ):
“УЗРОВЕНЬ МАЙГО ЖЫЦЦЯ ЗАЛЕЖЫЦЬ АД КОЛЬКАСЦІ КЛІЕНТАЎ”.

— Мы займаємся рамонтам і перацяжкай мяккай мэблі. Таму на якасць майго жыцця ўплывае толькі колькасць кліентаў ды іх жаданне абнавіць мэблю. І калі ў 2007-м і 2008-м гадах у людзей не было праблем з грашыма, дык і якасць жыцця тады была іншай: машыну памяняў, у Турцыю з'ездзіў. Упэўненасць у заўтрашнім дні была. А 2009 год быў жахлівы. Ад 2010-га нічога добра гэта не чакаю, бо калі раней людзі гроши не лічылі і не таргаваліся, дык цяпер берагуць кожную капейчыну.

УЛАДЗІМІР МАЦКЕВІЧ, ФІЛОСАФ:
“УЗРОВЕНЬ ЖЫЦЦЯ І ЯКАСЦЬ ЖЫЦЦЯ — РОЗНЫЯ РЭЧЫ”.

— Мне гэта нешта нагадвае. Памятаю, адна з апошніх брэжнеўскіх пяцігодак таксама называлася “пяцігодкай якасці”. І, здаецца, пра якасць у сацыялістычнай эканоміцы ўзгадваюць, калі спыняеца развіццё ці эканамічны рост. Аднак такая кампанейшчына не пазбуйлена плёну. На жаль, гэта сапраўды так. У вялікай сям'і пра парадак у хаце могуць дбаць толькі гаспадары — бацькі, якія гавораць дзесяцям, што трэба прыбрацца. І без такога нагадвання, без штуршкоў звонку колькасць бруду будзе павялічвацца, таму што несвядомыя і неадказныя людзі не адчуваюць неабходнасці рабіць гэта без прымусу. А штуршкі могуць сыходзіць толькі з цэнтру. І гэта няправільна. Дабрабыт і якасць павінны быць клопатам саміх людзей, адказных дбайных гаспадароў. Якасць майго жыцця не залежыць ад кампаніі.

Якасць жыцця — гэта найперш разнастайнасць, а не адноўкаўня агароджы ва ўсіх вёсках, пафарбаваныя ў адноўкаўны кольер. Якасць жыцця прадугледжвае самастойнасць, адказнасць, гаспадарскую ўладу над сваім дабром.

ДЗІНА РАЗУМЕНКА, ПРАДПРЫМАЛЬНІЦА (МАЗЫР):
“УСЁ ЗАЛЕЖЫЦЬ АД МЯНЕ”.

— Якасць майго жыцця, думаю, палепшыцца. Але гэта залежыць ад мяне самой, а не ад яго ўказаў. Праўда, тыя ўмовы, якія вакол мяне ство-

ДАСЛОЙНА

Прэзідэнт Беларусі А. Р. Лукашэнка падпісаў Указ № 671 ад 31 снежня 2009 г. аб авбяшчэні 2010 года Годам якасці — паведамляе афіцыйны інтэрнэт-партал кіраўніка дзяржавы. Зроблена гэта ў мэтах далейшага павышэння якасці жыцця беларускага народа, што прадугледжвае ўздым эканомікі і забеспячэнне яе канкурэнтаздольнасці, мадэрнізацыю вытворчасці на аснове актыўнага ўкаранення найноўшых тэхналогій, дынамічнае развіццё навукі і адукацыі, кардынальнае паляпшэнне ўмоў працы і быту людзей, удасканаленне культуры міжасобасных адносін.

раны... Прыходзіцца падладжвацца пад тое, што адбываецца. Падладзімся і пад “павышэнне якасці”. Зрэшты, пасля ўсяго, што перажыў беларускі малы бізнес, нас ужо нічым не напалахачь. У парыўнанні з тым бязладдзем, якое мела месца ў 90-я гады, сённяшні дзень — гэта сапраўды якасць. Аднак умовы становяцца ўсё больш напружанымі. Расце колькасць нарматываў, якія пастаянна трэба адсочваць, каб не зрабіць памылкі. Увесе час жывем у напрузе.

АНДРЭЙ ВАРАБ'ЁУ, СКУЛЬПТАР (МАГІЛЁУ):
“Я ГАТОВЫ ДАЛУЧЫЦЦА ДА ГЭТАЙ ІДЕІ”.

— Я таксама згодны аўгавіць гэты год Годам якасці (для сябе) і веру ў тое, што якасць маёй працы павысіцца. А наколькі ўлады нашы мясцовыя заўважаць гэта... Хочацца верыць, што яны ўсё ж такі звернуць увагу на тое, што ў горадзе ёсць свае творцы, і дадуць працаўцаў на карысць роднага горада.

ТАЦЦЯНА, БАНКАЎСКАЯ СЛУЖАЧАЯ (ВІЦЕВСК):
“НЕЛЬГА КІРАВАЦЬ ЖЫЦЦЁМ З ДАПАМОГАЙ ЗАКЛІНАННЯУ І ЎКАЗАЎ”.

— Цяперашнje жыццё настолькі якаснае, што далей ужо няма куды. Указ цудоўны — для тых, хто лініць, што ў жыцці шмат чаго можна змяніць указамі, заклінаннямі (кагосці пахваліць, кагосьці пажурыць). Але, на жаль, жыццё паказвае, што аднімі ўказамі якасць не павысіш. Тому на якасць майго жыцця гэты документ не паўплывае, дзякую Богу, бо ў кіраванні эканомікай з дапамогай выключна “нараматыўных дакументаў” я не веру.

Чорная ікра — гэта яшчэ не паказчык якасці жыцця

УЛАДЗІМІР КАВАЛЁУ, АЎТАПЕРАГОНШЧЫК (СМАРГОНЬ):
“ДЛЯ АЎТАГАНДЛЯРОЎ ГЭТА ГОД ЖАЛОБЫ”.

— Якая, к чорту, якасць жыцця? Настрой самы жалобны. Рыхтуемся да пошлін і да таго, што будзем прыводзіць у парадак расійскія пасляварытныя “разваліны”, каб хоць неяк выжыць на рынку. Даінтэграваліся.

Працяг тэмы чытаіце на стар. 5

Заканчэнне.
Пачатак на стар. 1

Р. ЯКАҮЛЕЎСКІ: "ГЭТА МОЖА БЫЦЬ "МІНАЙ ЗА- ПАВОЛЕНАГА ДЗЕЯННЯ".

Эксперт-міжнароднік Раман Якаўлеўскі прытымліваеца іншага пункта гледжання: "Да заявы Рачкоўскага, якую я асабістай лічы сапраўднай сенсацыяй, будучыя беларуска-украінскіх стасунку бачылася абсалютна празрытай незалежна ад таго, хто стане новым презідэнтам Украіны. Цяпер жа ўзікае шмат пытанняў. Сапраўды, у Кіеве Лукашэнка сустракаўся і з Януковічам, і з Цімашэнка, ну і, зразумела, з пакуль дзеючым украінскім презідэнтам Юшчанкам. Тады беларускі кіраўнік заяўвў, што ўсе проблемы з беларуска-украінскай мяжой вырашаны: маўляў, застаюцца чыстыя фармаль-

АБ'ЕКТЫЎКА НА В. ЯНУКОВІЧА

Нарадзіўся 9 ліпеня 1950 года ў горадзе Янакіева. Бацька Віктара Януковіча быў машыністам цягніка і паходзіў з вёскі Янукі (Віцебская вобласць), жыхары якой ішлі на заробкі ў шахты.

У 1967 годзе асуджаны па артыкуле 142 КК УССР (грабеж) на 3 гады пазбаўлення волі. Фактычна знаходзіўся за кратамі 1 год 7 месяцаў.

З 1969 года — рабочы Янакіеўскага металургічнага завода.

У 1970 годзе асуджаны

насці. Цяпер мы бачым, што атрымліваецца нешта іншае".

Якаўлеўскі перакананы, што на гэтае "іншае" павінен будзе рэагаваць адпаведным чынам любы новы украінскі презідэнт: "Ці Януковічу, ці Цімашэнка неабходна будзе ў любым выпадку вырашыць самыя галоўныя праблемы ў адносінах з афіцыйным Мінскам. Па-першае, пытанне ратыфікацыі ўкраінска-беларускай мяжы. Па-другое, транзіт украінскай элетраэнергіі ў балтыйскія краіны праз Беларусь. Па-трэцяе, праблема выязнога гандлю каля беларуска-украінскай мяжы".

РАТЫФІКАЦЫЯ, ЯК "ДРУГАЯ АБХАЗІЯ"?

На думку эксперта, ва ўсіх трох пералічаных пунктах ёсць

на артыкуле 102 КК УССР (нанясенне цялесных пашкоджанняў сярэдніяй цяжкасці) на 2 гады пазбаўлення волі.

На працягу 28 гадоў — на кіруючай работе.

21 лістапада 2002 года В.Ф. Януковіч быў прызначаны на пасаду прэм'ер-міністра Украіны.

20 красавіка 2003 года абраны старшынёй Партыі рэгіёнаў, ад якой на выбарах 2004 года вылучаўся кандыдатам у презідэнты.

сур'ёзныя нюансы. Пасля заявы Рачкоўскага пытанне ратыфікацыі беларуска-украінскай мяжы стала менш ясным і празрыстым. Якаўлеўскі ўвогуле думае, што 2 красавіка гэтага года, калі дэпутаты павінны ратыфікаваць Дамову аб мяжы паміж дзвюма краінамі, можа ператварыцца ў "другую Абхазію і Паўднёвую Асечню": "А чаму б гэтую ратыфікацыю не перанесці яшчэ на нейкі тэрмін, спрабуючы атрымаць пэўную рэальную матэрыяльную карысць? Чаму б не паспрабаваць праверыць на трываласць новага ўкраінскага презідэнта?"

Не да канца ўдакладнены і ўсе нюансы магчымага транзіту ўкраінскай элетраэнергіі ў Балтый праз нашу тэрыторыю. І гэта не падаецца нечым вельмі дзіўным па той прычыне, што беларуское кіраўніцтва пакуль мае вялікія праблемы з пастаўкай і транзітам электраэнергіі нашага, па словах А.Лукашэнкі, самага блізкага саюзніка — Расіі.

Дыў з прыпамежным гандлем не ўсё так проста: Украіна з'яўляецца членам Сусветнай гандлёвой арганізацыі, а Беларусь там, што называецца, і не значыцца.

АДНОЙ РАШУЧАСЦІ МАЛАВАТА

Абодва кандыдаты ў презідэнты Украіны — і Януковіч, і Цімашэнка — неаднаразова

АБ'ЕКТЫЎКА НА Ю. ЦІМАШЭНКУ

Юлія Цімашэнка нарадзілася ў Днепрапятровску 27 лістапада 1960 года.

У 1991 годзе заснавала разам з мужам карпарацыю "Украінскі бензін" (камерцыйны, генеральны дырэктар), якая ў 1995 годзе ператварылася ў прымыслов-фінансавую карпарацыю "Адзінны энергетычны сістэмы Украіны" (ЕЭСУ) з абараченнем 11 млрд долараў.

30 снежня 1999 года прызначана віц-прэм'ерам па ПЭК ва ўрадзе Віктара Юшчанкі. 19 студзеня 2001-га звольнена з пасады, а 13 лютага — адпраўлена ў следчы ізалятар па аблінавачанні ў выкраданні мільярда долараў, прызначана на аплату расійскага газу. Пазней гэтыя аблінавачанні з Цімашэнка былі знятые.

4 лютага 2005 года Вярховная Рада Украіны зацвердзіла Юлію Цімашэнку новым прэм'ер-міністрам краіны. Тады ж Юшчанка адправіў урад Цімашэнку ў адстайку. 18 снежня 2007 года яна зноў стала прэм'ер-міністрам краіны.

заяўлялі аб сваіх цвёрдых намерох усяляк развіваць украінска-беларускія адносіны. Але тут, трэба сказаць, іх рашучасці малавата будзе — патрэбна такая ж і ад беларускага презідэнта.

У рэшце рэшт, пайнавартасця стасункі з нашай паўднёвой суседкай больш патрэбны нам, чым ёй самой.

ВІКТАР АЛЯХНОВІЧ

ПАЛЯВАННЕ НА СЦЯГАНОСЦАЙ

На дніх Першамайскі раённы суд Віцебска пачаў разгляд спраў грамадскіх актыўістаў Алеся Галаваня і Валера Раманенкі. Іх затрымалі 15 студзеня, аблінаваць ў тым, што яны нібыта знаходзіліся ў грамадскім месцы ў нецвярозым стане.

У пастарунку пры асабістым даглядзе ў Валера Раманенкі забралі 4 бел-чырвона-белыя сцягі.

Амальтреосутак В.Раманенка і А.Галавань правялі ў ізалятары часовая ўтрымання — у раённы суд іх прывезлі толькі а першай гадзіні дня.

Абодва актыўісты заяўвілі, што ім патрэбен адвакат, і суддзя Валянціна Кісімёрошкіна мусіла перанесці пасяджэнне на 2 лютага.

Валер Раманенка і Алеся Галавань называюць аблінавачанне беспадстаўным. Абодва хлопцы адмаўляюць, што ўжывалі алкаголь у дзень затрымання. Валер Раманенка кажа, што ён выходзіў з дома літаральнай на паўгадзіны, каб пагутарыць з сябрамі. Калі вяртаўся, то яго затрымалі на ганку: "Вяртаўся дахаты, у па-

кеце былі бел-чырвона-белыя сцягі. А калі пад'езда ўжо ча-каў чалавек у спецназаўской форме. Я пайшоў быў назад, азірнуўся, убачыў, што чакае "Газэль". Да мяне падышлі, вымавілі: "Малады чалавек, вашы дакументы", а потым сказалі, што я падобны на нейкага злачынца, і пасцігнулі ў машыну".

У пастарунку на Валера Раманенку пачалі складаць пратакол за паяўленне ў грамадскім месцы ў нецвярозым стане. Праз гадзіну таксама ў Першамайскі РАУС прывезлі

сябра створанай партыі БХД Алеся Галаваня.

Затрыманне Валера Раманенкі і сваё ўласнае спадар Галавань звязвае з крымінальнай справай супраць Сяргея Каваленкі, які 7 студзеня вывесіў на галоўной гарадской ёлцы ў Віцебску бел-чырвона-белыя сцягі.

РАДЫЁ СВАБОДА

Нарэшце на "Мінск-Арэне" адбылася першая сапраўдная гульня. Адкрыццё гэтага спартыўна-забаўляльнага комплексу шматкроць адкладвалася, а каштаваў ён у тро разы даражэй, чым меркавалася спачатку.

"Мінск-Арэна" пакідае супрэчлівія ўражанні. У першы момант шыкоўны комплекс выклікае захапленне, а потым пачынаюцца дэталі...

Пачнём з грошай. Добра вядома, што любая буйная будоўля — гэта добрая магчымасць для розных махінацый. Страты ад гэтага практична непазбежныя. Аднак здаецца, што першы рэкорд, які быў паставлены на "Мінск-Арэну", належыць менавіта злодзеям, бо будаўнікі згаданага комплексу перасягнулі ўсе магчымыя планкі. У выніку на "Мінск-Арэну" патрацілі ў тро разы больш сродкаў, чым меркавалася падчас распрацоўкі праекта. Тлумачэнні чыноўнікамі наконт такога велізарнага павелічэння бюджetu асабліва пераканаўчымі не выглядаюць.

Пакуль што міліцыя скапіла за руку толькі "дробных" жулікаў. Асобы, імёны якіх не паведамляюцца, спрабавалі незаконна пералічыць камерцыйным структурам 359 мільёнаў рублёў, што прызналіся на цырымоніі адкрыцця, закрыцця, узнагароджанне пераможцаў каляднага хакейнага турніру на прзызы прэзідэнта Беларусі (!) і некаторых

ДРУГІ БОК МЕДАЛЯ

іншыя мэты. (Але галоўныя адкрыцці ў гэтай галіне, напэўна, яшчэ наперадзе.)

Ідзём далей. Першыя наўедвальнікі суперсучаснага комплексу адразу сутыкнуліся з шэрагам проблем. Найперш, гэта тычыцца транспарту. Тыя, хто прыехаў на хакей на ўласным аўто, пасля матчу мусілі чакаць ад 30 да 45 хвілін, каб выехаць з паркоўкі. З грамадскім транспартам справа нялепшша: аўтобусаў і трамлейбусаў не хапала, каб аператрыўна вывезці наўедвальнікаў з ускраіны Мінска, дзе месціцца арэна. У мароз калія -15°C на прыпынках сваёй чаргі чакалі натоўпы людзей, і гэта прытым, што 15-тысячная "Мінск-Арэна" аншлагага пакуль не збірае. На першую гульню "Дынама", паводле афіцыйных звестак, прыйшло каля 9 300

чалавек, на другую — яшчэ менш.

Такім чынам, напрошваецца пытаннне: калі нават першыя гульні "Дынама" не збіраюць поўную залу, дык чаго чакаць ад наступных?

Яшчэ на пачатку гэтага праекта незалежныя эксперыты папярэджвалі, што акупіць "Мінск-Арэну" будзе вельмі складана. 15 тысяч заўзятараў, гатовых прыйсці на гульню, у Мінску знайсці вельмі цяжка, а бягучыя выдаткі на падтриманне комплексу будуць не менш грандыёзнымі, чым ён сам. Не кажучы ўжо пра ўкладанні ў само будаўніцтва. Але ж дзе там! Кіраўніцтва Беларусі апантана кінулася ўзводзіць "самую-самую" арэну ў Еўропе, бо першая асoba вельмі любіць гуляць у хакей, а астатнім надта карціць дагадзіць

Аляксандру Рыгоравічу.

Аб прыбытках і выдатках хакейнай арэны мы даведаемся пазней, аднак веладром "Мінск-Арэны", які пачаў дзеянічаць яшчэ ў 2008 годзе, аптымізу не дадае. У асобныя месяцы план па прыбытках там выконваўся ўсяго на 1% — замест 300 мільёнаў збіралі 3.

Што тычыцца хакея, то тут таксама спраўджаюцца далёка не ўсе планы. Спачатку меркавалася, што лядовая пляцоўка будзе гатова яшчэ ў пачатку верасня 2009-га. Потым яе адкрыццё перанеслі на "чырвоную дату" — 7 лістапада. А ў выніку першыя афіцыйныя гульні на "Мінск-Арэне" прайшлі толькі ў 2010 годзе.

Між іншым, паўгода назад тагачасны старшыня хакейнай федэрэцыі Уладзімір Навумай абяцяў, што ў першай гульні на "Мінск-Арэне" сустрэнуцца каманда прэзідэнта і зборная свету. Аднак з гэтай ідэі нічога не атрымалася, і пра яе цяпер лічыць за лепшае нават не ўзгадваць.

Карацей кажучы, да гэтага праекта існуе безліч пытанняў, але ж стваральнікі "Мінск-Арэны" ўжо гатовы пачынаць новы: мяркуеца, што ў сталіцы неўзабаве пачнеца будаўніцтва яшчэ аднаго буйнога лядовага палаца — у Чыжоўцы...

ВАЛЯНЦІН СЫЧ

ЯРМОШЫНА: "Я — ЧЛЕН КАМАНДЫ КІРАЎНІКА КРАІНЫ"

У часе прэс-канферэнцыі, прысвеченай будучым мясцовым выбарам, у Лідзії Ярмошынай спытаўся, ці не хоча яна сама навучыць палітыкаў перамагаць. Яна адказала: "Я не ўмее сябе рэкламаваць, а выбары — гэта заўсёды самарэклама. Да таго ж, я — член каманды кіраўніка краіны".

Гэта ненармальна. Кіраўнік выбарчай камісіі ва ўсіх краінах Еўропы — чалавек незалежны, паважаны. Які ж гэта падліковец, калі ён член каманды аднаго з палітыкаў?

Юрист, былы суддзя Канстытуцыйнага Суда Міхаіл Пастухоў лічыць такую сітуацію недарэчнай. "На вялікі жаль, Цэнтрвыбаркам у нас не з'яўляеца цалкам незалежным інстытутам. Больш за тое, яго залежнасць ад кіраўніка дзяржавы за-

мацавана Канстытуцыйяй і законам аб Цэнтрвыбаркаме", — каментуе ён прызнанне Лідзії Ярмошынай. Па яго словам, такі стан рэчаў не адпавядае еўрапейскім стандартам у сферы выбарчага заканадаўства.

Згодна з Законам "Аб Цэнтральным камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў" Цэнтрвыбаркам у сваёй дзейнасці кіруеца Канстытуцыйяй, згаданным законам, іншымі актамі заканадаўства. Адным з асноўных прынцыпаў дзейнасці камісіі з'яўляеца яе незалежнасць, а ўздзеянне, у тым ліку і ўскоснае, на Цэнтрвыбаркам забараняеца і цягне адказнасць, у адпаведнасці з законам. Аднак пры гэтым б з 12 членаў камісіі прызначаюцца кіраўніком краіны, як і яе старшыня (са згоды Савета Рэспублікі).

Мясцовыя выбары, як і ўсе іншыя праходзяць у нас па звычайнай схеме

Яшчэ б прызначаюцца Саветам Рэспублікі, які ў сваю чаргу прызначаеца часткову кіраўніком дзяржавы, а часткову — адданымі яму мясцовым дэпутатамі. Замкнёнае кола каманды.

СЯМЁН ПЕЧАНКО, NN.BY

Нядайна аўтарытэтнае выданне «International Living» апублікавала новы індэкс якасці жыцця ў 194 краінах свету. Паводле 2010 Quality of Life Index, Беларусь знаходзіцца ў спісе краін, якія займаюць месцы са 109 па 119.

ЯК СТАВІЦЦА ДА ГЭТЫХ ДАСЛЕДВАННЯУ?

«Павінен быць адзіны паказчык, колькі тавараў і паслуг можна набыць за сярэднюю заробочную плату, а ўсё астатніе — ад нячыстага», — выказвалі свае меркаванні некаторыя беларусы на форумах асобных сайтаў.

А вось філосаф **Валянцін Акудовіч**, які, дарэчы, вельмі скептычна паставіўся да прыведзенага рэйтынгу, лічыць, што зарплата — гэта не галоўнае.

— Я дакладна не даследаваў, з якіх катэгорый складаецца гэты індэкс якасці жыцця, але не бачу нікіх падстаў апускаць Беларусь ніжэй за афрыканскія краіны альбо нават ставіць нашу краіну

ТОЛЬКІ ЛІЧБЫ

У парадунанні з усімі сваімі суседзямі, за выключэннем Pacii, Беларусь апынулася ў самым нізе 2010 Quality of Life Index. Некаторыя афрыканскія краіны выглядаюць у гэтым рэйтынгу больш перакану ча, чым мы.

Нават з краін постсавецкай прасторы нас апярэдзілі Малдова (яна займае 52-55 пазіцыі), Украіна (разам з Грэнадай падзяліла 68-69 месцы), а таксама Грузія і Арменія.

Больш за ўсё на нізке выніковае месца нашай краіны паўплываў узровень свабоды — складальнікі індэksа далі Беларусі ўсяго 8 балаў са 100 магчымых! Столькі ж па гэтым паказчыку атрымалі В'етнам, Кітай, Зімбабвэ.

Найбольш высока ў нашай краіне ацанілі стан навакольнага асяроддзя (75 балаў) і клімат (77 балаў). Па кошце пражывання Беларусь набрала 65 балаў, эканоміка ацэнена ў 50, ахова здароўя — у 51, інфраструктура — у 52, рызыка і бяспека — у 64.

Ёсьць меркаванне, што афрыканскім масам жывеца лепш, чым беларусам

на адзін узровень з Зімбабвэ, — гаворыць В.Акудовіч. — Таму ў мяне да гэтых лічбаў німа ніякага даверу. Нават мы, беларусы, якія любім увець час прыніжаць, ганьбіць самі сябе, адчуваём і разумеем, што гэта ўжо занадта. Справа ў тым, што ў дадзеным выпадку такое паняцце, як якасць жыцця, хутчэй за ўсё, сфарміравана на падставе ментальнасці заходняга чалавека. А на заходзе для многіх якасць жыцця, на жаль, вымяраецца выключна спажывецкімі катэгорыямі: колькі аўтамабіляў, адзінак адзення і гэтак далей чалавек можа памяняць за год.

Наколькі я ўяўляю сабежыцё, то згаданыя колькасна-спажывецкія параметры не такія ўжо і значныя. Жартуючы, можна сказаць, што багатыя таксама плачуць. Якасць жыцця можна вымяраць не толькі тысячамі долараў на раахунку ў банку, але і колькасцю слёз і ўсмешак. Я разумею, што гэта крыху ідэалістычна, але ж сухія эканамічныя паказчыкі — яшчэ далёка не ўсё.

А датычна таго, што па індэксе якасці жыцця Беларусь саступіла ўсім сваім суседзям, акрамя Pacii, то і тут не ўсё так проста. Парадайце ўзровень жыцця ва Украіне: напрыклад, пенсіі там значна меншыя, чым у нас, і ёсьць украінцы, якія кажуць, што хацелі бы жыць у Беларусі. А ў Стаўраполі ўвогуле хочуць,

каб Лукашэнка кіраваў іх краем, ужо нават збор подпісаў распачали.

А ЯК ЖА ЧАРНОБЫЛЬ?

Эколог **Валерый Дранчук** не разумее, як Беларусь магла атрымаць высокія балы па стане навакольнага асяроддзя.

— Па такіх паказчыках, як, скажам, колькасць вады, яе чысціня, наша краіна і можа займаць нейкія перадавыя пазіцыі, — гаворыць Дранчук. — Але ж трэба памятаць пра Чарнобыль. І ўжо толькі з-за гэтага я не могу безумоўна давяраць агучаным лічбам. Я не ведаю дакладна, па якіх крытэрыях складаўся гэты індэкс, аднак мне ён падаецца несур'ёзным.

ЛІЧБЫ, НА ЯКІЯ ЗВЯРТАЮЦЬ УВАГУ ТУРЫСТЫ

Кіраўнік навукова-даследчага цэнтра Мізеса **Яраслаў Раманчук** сцвярджае, што пры жаданні Беларусь магла бы лёгка трапіць у ТОП-30 краін па індэксе якасці жыцця.

“У прынцыпе, гэта даволі ўмоўны рэйтынг, які зроблены пад турыстаў, — тлумачыць Яраслаў Часлававіч. — З яго дапамогай вельмі добра піярыцы краіну, калі яна мае пэўныя турыстычныя патэнцыялы. Напрыклад, літоўцы ў гэтым індэксе знаходзяцца на 22-м месцы. Яны вельмі незадаволены такім паказчыкам і сцвяр-

даюць, што ў іх даволі высокі ўзровень жыцця.

Варта заўважыць, што гэта не навуковае даследаванне, а проста назіранні даследчикаў ўпрыгожанага ў свеце турызуму выдання, якое мае свой пункт гледжання на Беларусь. Безумоўна, нашай краіне трэба было бы працаўцаў над іміджам, каб прыцягнуць да сябе ўвагу турыстаў: потым яны маглі бы сказаць, якай ў нас цудоўная краіна.

У згаданым індэксе мы цалкам “правісаем” па паказчыку свабоды, але гэта тая рэч, на якую наш урад здольны паўплываць. Увогуле, мы маглі бы увайсці ў ТОП-30 пералічаных там краін, проста палепшыўши пэўныя паказчыкі.

ПРЫЙШОЎ ЧАС АДЫХОДЗІЦЬ АД ЧАРКІ СА ШКВАРКАЙ

Здзівіў рэйтынг і старшыню Беларускага Хельсінскага камітэта **Алега Гулака**.

— Мяне крыху здзівіла тое нізкае выніковае месца, якое атрымала наша краіна па гэтым індэксе, і мне з ім цяжка пагадзіцца, — гаворыць вядомы праваабаронца. — На маю думку, індэкс якасці жыцця — паказчык вельмі ўмоўны, бо ён будзеца на тых каштоўнасцях, якіх прытрымліваюцца яго складальнікі. Таму яго вынікі цікавыя толькі як пэўныя спосаб параўнаць канкрэтныя паказчыкі ў розных краінах, хоць і ёх не варта ўспрымаць літаральна.

Але важна ведаць, што паўплываала на такую ацэнку: я маю на ўвазе нізкі паказчык узроўню свабоды ў Беларусі. Нават з улікам таго, што свабода як каштоўнасць відавочна не стаіць для беларусаў на першым месцы, проблема несвабоды востра атчуваецца жыхарамі краіны і аказвае негатыўны ўплыў на міжнародны імідж. І гэта гэта нельга не заўважаць. Ужо даўно варта адысці ад парадыгмы “чарка і шкварка”. Улады павінны разумець, што іх аўтарытэт не можа доўгага грунтавацца выключна на гэтым.

АКСАНА КАРОТКАЯ,
спецыяльна для svabodaby.net

АДРАДЖЭННЕ БЕЛАРУСКАГА ГАНДБОЛА АДКЛАДВАЕЦЦА

Мужчынска зборная Беларусі па гандболе няўдала выступіла ў кваліфікацыйным турніры да чэмпіянату свету-2011, прайграўшы на Кіпры ў двух матчах з трох. Такім чынам быў паставлена крыж на амбіцыйнай спробе паплечніка прэзідэнта Лукашэнкі Уладзіміра Канаплёва вярнуць айчынны гандбол на былыя вышыні.

Нагадаем, што ў другой палове 1980-х мінскаму клубу СКА не было роўных не толькі ў Саюзе, але і ў свеце. Пад кіраўніцтвам выбітнага трэнер-а Спартака Мірановіча армейцы неаднаразова становіліся пераможцамі галоўных еўрапейскіх клубных турніраў, а зборная СССР (СНД), у якой на важных ролях таксама быў беларусы, першынствавала на Алімпіядах 1988 і 1992 гадоў. Пэўны час пасля распаду Саюза каманда суверэнай Беларусі яшчэ "сілкавалася" майстрамі савецкай школы, што дазваляла ёй прабівацца на фінальные турніры сусветных і кантынентальных форуму. Аднак савецкая пакаленне адышло ў гісторыю, і за апошнія дзесяцігоддзе зборная Беларусі ўсяго аднойчы была прадстаўлена на топ-спаборніцтвах. Айчынныя ж клубы даўно не перадаўляюць пачатковыя стадыі еўракубку.

Падзеі 2009 года далі спадзею, што сітуацыя ў айчынным гандболе можа змяніцца.

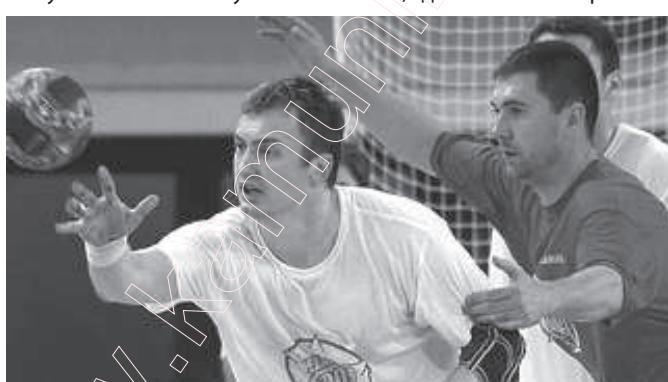
ЛІБЕРАЛІЗАЦЫЯ КАНАПЛЁВА

Пакрытыкаваўшы летась беларускіх гандбалістau за нявыход у фінальную стадию чэмпіянату Еўропы, што, на думку старшыні Беларускай федэрацыі гандбола Уладзіміра Канаплёва, стала вынікам слабай функцыянальнай падрыхтоўкі і адсутнасці матаўцаў ды яго патрыятызму ("Поўзаеце, як блохі, па пляцоўцы!"), быў абвешчаны курс на лібералізацыю.

"У нас у гандболе поўная дэмакратыя — галоўны трэнер вырашае ўсё. Я толькі раз выказваў сваё меркаванне з нагоды аднаго гульца зборнай, які не зусім упісваўся ў яе. І калі я не маю рацыі, то гатовы зрабіць крок назад. Я цалкам давяраю адмыслоўцам. У новага трэnera цалкам

развязаны руки", — заявіў журналістам эксп-спікер Палацькі прадстаўнікоў Уладзіміра Канаплёў, які ўжо трох гадоў ачольвае Беларускую федэрацыю гандбола, распачаўшы вяртанне з-за межаў масцітых айчынных адмыслоўцаў.

Так, у ліпені на чале зборнай Беларусі пагадзіўся стаць славуты ў мінулым гулец СКА Юры Шаўцоў, які пасля сыходу з вялікага спорту зрабіў звышпасляховую трэнерскую кар'еру ў Нямеччыне. Разам з клубамі «Лемга» і «Тусэм» ён

Наши атакуюць, але не заўсёды паспяхова

становіўся чэмпіёнам і прызёрам чэмпіянату гэтай краіны і ўладальнікам Кубка ЕГФ.

Шаўцоў называў Канаплёва першым чалавекам, які "сеў і паслуху" яго філософію". "Мала быць добрым трэнерам, трэба мець падтрымку, каб рэалізаваць задуманае. Мы абмяняліся меркаваннямі, і я зразумеў, што атрымаю ад яго неабходную падтрымку", — заявіў настаўнік, падпісаўшы контракт з федэрацыяй на трох гадоў.

ВЯРТАННЕ РУТЕНКІ

Другой удачай Канаплёва стала раашэнне самага дарагога гандбаліста свету, легіянера іспанскай "Барселоны" Сяргея Рутэнкі вярнуцца да выступлення за нацыянальную зборную.

28-гадовы выхаванец мінскага "Аркатрона", леташні пераход якога з іспанскага

«Сьюдад-Рэала» ў «Барселону» абышоўся ў 1,2 млн ёура, не гуляў за Беларусь з 2001 года. Гуляючы за наймацнейшыя славенскія каманды, ён прыняў грамадзянства Славеніі і выступаў за нацыянальную зборную гэтай краіны, стаўшы яе лепшым бамбардзірам на чэмпіянате Еўропы-2006. Гуляючы ў Іспаніі, адзін з лепшых гандбалістau свету атрымаў іспанскае падданства і мог спакойна выступаць за зборную пірэнейскай краіны. Аднак пасля гутарак з Канаплёвым прыняў раашэнне вярнуцца пад беларускі сцяг, пра што публічна заяўіў у ліпені 2009-га.

Толькі аднаго жадання гандбаліста было замала. Паколькі ён абараняў колеры Славеніі, для змены спартовага

У. Канаплёў працягвае верыць у перамогу айчыннага гандбола

кваліфікацыйны турнір на Кіпры, затым перамагы саперніка ў плэй-оф і, самае галоўнае, патрапіць у "шасцёрку" найлепшых на бліжэйшым чэмпіянате свету. Падобнае ў сувэрэнай гісторыі нашым гандбалістам яшчэ не ўдавалася. Не атрымалася гэта і сёлета. Найперш праз збег непрыемных акалічнасцей, якія атакавалі Шаўцоў і К. Яшчэ да старту кваліфікацыі да сусветнага форуму зборная засталася без касцяка асноўных гандбалістau. Гэтак, капітан Сяргей Гарбок, які выступае за нямецкі «Райн Левен», адмовіўся ад выступу з "сямейных прычынаў". Насамрэц, як кажуць адмыслоўцы, справа ў жаданні беларуса згуляць на Алімпіядзе 2012 года за зборную Расіі. Шматразовая просьбы федэрацыі і галоўнага трэнеру прыехаць і дапамагчы зборнай у крытычнай ситуацыі ні да чаго не прывялі. Апроч Рутэнкі і Гарбака праз траўмы з шэрагаў каманды выпалі працы паўсярэдні "Дзюсельдорфа" Андрэй Курчай, гульцы мінскага «Дынама» Сяргей Шыловіч і Максім Бабічай, а таксама Артур Барзянкоў з брэсцкага БГК імя Мяшкова і "армеец" Дзмітрыя Баранаў.

"Па сутнасці, на многіх пазіцыях змушаны выступаць трэція нумары, што неймаверна ўскладніла задачу выхаду каманды ў плэй-оф", — заявіў Юры Шаўцоў.

Як вынік, зборная на апошніх секундах саступіла гаспадарам — кіпрыётам (30:31), перамагла значна слабейшыя Фарэрэ (39:32), а ў раашчым двубоі была слабейшай за швейцарцаў (23:26). Апошняя і атрымалі адзіны пропуск у плэй-оф.

Амбіцыйныя планы вяртання айчыннага гандбола на месца пад сонцам прыйдзецца ад класці. Прынамсі, на год. **ЛЯВОН БАРАЗНОЎСКІ**

НОВЫ ІСПЫТ НА ТРЫВАЛАСЬ

Магілёўскія праваабаронцы, якія ў афіцыйна зарэгістраваным статусе працуяць больш за 10 гадоў, падвялі зусім нярадасныя вынікі сваёй працы ў 2009 годзе.

ПАСТАЙНА “ПАД ПРАВЕРКАМИ”

Грамадскае аб'яднанне “Магілёўскі праваабарончы цэнтр”, якое можна смена называць адной з найстарэйшых падобных арганізацій у краіне, перажывай за сваю гісторыю самыя розныя перыяды, але такога ўпартага і скардышаванага супраціву з боку ўсіх інстанций улады, якія лягтася, яшчэ ніколі не было.

Непасрэдна супраць МПЦ былі скіраваны некалькі канкрэтных заходаў. Без якіх-небудзь падстаў была значна павышана арэндная плата за офіс. Стараннямі ўпраўлення юстыцыі ажыццяўлялася прымушэнне да незаконнай перарэгістрацыі аб'яднання. МПЦ пастаянна знаходзіўся “пад праверкамі” з боку самых розных устаноў. Упраўленне юстыцыі аблыванкамі адмовіла МПЦ у сваім ранейшым супрацоўніцтве на пытаннях кантролю за выкананнем заканадаўчых патрабаванняў, якія тычацца турэмных падрашкі.

Пра адмаўленне ў падтрымцы дэйніцы МПЦ з боку ўлады сведчыць той факт, што за мінулы год праваабаронцы накіравалі ў розныя інстанцыі больш як 2000 (!) заяў, скаргай і запытаў. (Названая лічба, дарэчы, сведчыць і пра пагаршэнне сітуацыі, звязанай з гэтай праблемай.) Аднак практична на ўсе свае звароты актыўісты МПЦ атрымлівалі фармальныя адказы, якія ў народзе слушна завуць адпіскамі.

Рэзкая негатыўная рэакцыя з боку мясцовых дзяржаўных інстанций суправаджала заявы, звароты і скаргі МПЦ, калі ў іх змесце прысутнічаў “палітычны акцэнт”. Праваабаронцам, у прыватнасці, ніводнага разу не ўдалося даказаць у розных інстанцыях праўду такіх вядомых у

Магілёўскія праваабаронцы змагаюцца ўжо больш за 10 гадоў

рэгіёне актыўістай грамадскага жыцця, як будаўнік Мікола Расюк і майстар-выкладчык Аляксей Паўлоўскі.

Непрыемнасці ў спадароў Расюка і Паўлоўскага пачаліся адначасова з іх “несанкцыянаваным” вылучэннем (пра гэта абодвум актыўістам начальнікі гаварылі цалкам адкрыта) кандыдатамі ў депутаты беларускага парламента. Дарэчы, да іх кваліфікацыі ці працоўнай дысцыпліны прэтэнзій не было. Усё “сапсавала” актыўная грамадская пазіцыя: аднаго звольнілі, другога “саслалі” з абласнога цэнтра на сельскі будаўнічы абект.

ГАЛОУНЫ АРЫЕНЦІР – МЯСЦОВЫЯ ВЫБАРЫ

Такім чынам, паўтарым: ні ў якіх дзяржаўных інстанцыях праваабаронцам не ўдалося давесці сваю праўду. Тут трэба адзначыць і адміністрацыйнае сваўольства: не ўдалося дамагчыся праўды нават у судах, якія раней у працоўных спрэчках, як сведчыць праз уласную практику прафсаюзы юрист і сябра МПЦ Аляксандр Карапеў, часта прынцыпова трymalіся патрабаванняў закан-

даўства. Цяпер жа палітыка прасачылася і ў тыя суды.

Дырэктар праваабарончага цэнтра Уладзімір Краўчанка лічыць, што ў краіне ніколі не было інстанцыі, якая б мела права і магчымасць кантролюваць захоўванне з боку ўлад грамадзянскіх правоў. Гэтая справа заўсёды трymalaася на актыўістах, праваабаронцах, сумленных юристах і журналістах з недзяржаўных СМІ.

Больш-менш спрыяльныя ўмовы для вырашэння гэтых праблем былі ў Беларусі раней, калі ў прыватнасці офіс АБСЕ працаваў у нас на ўмовах паўнавартаснага мандата. Многае ў назіранні, фіксацыі і каменціраванні найбольш відавочных выпадкаў парушэння грамадзянскіх правоў рабіла амбасада ЗША, якая, як вядома, цяпер таксама працуе ў значна меньш прадстаўнічым складзе. Беларуская ўлада і зараз (а такое меркаванне выказваюць, дарэчы, не толькі У.Краўчанка і А.Каралёў) пераходзіла ў єўрапейскіх структур ініцыятыву ў праграме “Усходніе партнёрства” на карысць атрымання для сябе эканамічных выгад.

...А леташняя вынікі ў галіне абароны грамадзянскіх правоў, сумленна прызнаныя сціплымі, зусім не абяззборлі праваабаронцаў і не пахінулі іх гатоўнасці рупліва працягваць сваю працу. Больш за тое: у МПЦ прааналізавалі ўласныя памылкі і недахопы (у ліку такіх названа, напрыклад, недастатковая праца над пашырэннем сваіх шэрагаў за кошт моладзі). Выпраўленне гэтых недахопаў абвешчана такой жа першараднай задачай, як і эфектыўнае выкананне непасрэдных праваабарончых задач і дасягненне статутных мэт.

Самы ж бліжэйшы іспыт на трываласьць і станоўчы вынік у працы МПЦ — гэта выбары ў мясцовыя саветы дэпутатаў. У прыватнасці, у абласным цэнтры праваабаронцы маюць намер “закрыць” сваімі назіральнікамі ўсе выбарчыя участкі.

ВІКТАР ВОЙТ

У ПОЛЬШЧУ БЕЗ ВІЗ УЖО ЛЕТАМ

Так выглядае самы аптымістычны сценар развіцця падзеі вакол дамовы пра малы прыпамежны рух паміж Беларуссю і Польшчай, піша <http://www.t-styl.info/by>.

Дамова, праца над якой ідзе ўжо больш за год, прадугледжвае стварэнне 30-кілометровай зоны па абодвух бакі мяжы. Патрапіць у гэтую зону можна будзе з дапамогай спецыяльнай візвай карты, якая будзе каштаваць 20 ёура.

Як паведамляюцьпольскія СМІ, паляк — уладальнік такай карты зможа знаходзіцца ў прыпамежных рэгіёнах Беларусі на Гарадзеншчыне ці Берасцейшчыне 90 дзён (на працягу паўгода). Кожны выезд

не можа быць даўжэйшым за 30 дзён. Апроч візавай карты трэба будзе мець дзеючую медычную страхоўку.

Хутчэй за ўсё, на такіх жа ўмовах будуть наведваць Польшчу і беларусы.

Польскі бок вельмі спадзяваўся, што ў зоне малога прыпамежнага руху ўдастца ўклюсьці і Беласток, аднак на гэта не пагадзілася Еўрапейская камісія, якая зацвярджала дамову. А вось Гродна і Брэст у такую зону ўвайшлі.

Калі дамова будзе зацверджана польскім і беларускім бакамі на працягу бліжэйшых 2-х месяцаў, то скрыстацца спрошчаным рэжымам пераезду праз беларуска-польскую мяжу можна будзе ўжо

у ліпені.

Не выключана, што прыкладна ў той час пачне дзейніцаць і аналагічная дамова з Літвой. Паводле паведамленняў літоўскіх СМІ, канчатковую ратыфікацыю дамовы затрымлівае беларускі бок.

ГАМБУРГСКІ РАХУНАК

13 студзеня апеляцыйны суд Кіева прызнаў кіраўнікоў бальшавіцкага таталітарнага рэжыму вінаватымі ў генацыдзе ва Украіне ў 1932—1933 гадах. Тым самым суд прызнаў высновы следства Службы бяспекі Украіны (СБУ), матэрыялы якога складаюць больш за трохста тамоў. На працэсе была названа дакладная лічба ахвяр Галадамору — 3 мільёны 941 тысяча чалавек (паводле афіцыйных звестак Інстытута дэмографіі і сацыяльных даследаванняў НАН Украіны). У спісе асуджаных — Генеральны сакратар ЦК УКП(б) Іосіф Сталін (Джугашвілі), старшыня Саўнаркама СССР Вячаслаў Молатаў (Скрабін), сакратары ЦК Лазар Кагановіч і Павел Постышашу, генеральны сакратар ЦК Кампартыі бальшавікоў Украіны Станіслаў Касіёр, дый іншыя. Паколькі нікога з асуђаных ужо няма ў жывых, суд пастановіў справу закрыць. Дарэчы, большасць з “фігурантаў” (чацвёра апошніх у спісе) сталі ахвярамі бальшавіцкіх рэпрэсій.

Варта звярнуць увагу на тое, што ў пастанове суда згадваецца “генацыд ва Украіне”, то бок гаворка не ідзе выключна пра ўкраінцаў, хоць сярод сялян ва УССР у той час яны складалі, зразумела, абсалютную большасць. Няма і ніякіх авбінавачанняў на адрас РССР ці расійскага народа. Кіраўніцтву расійскай Дзярждумы, гэта, аднак, не перашкодзіла адреагаваць на пастанову суда нервова і, як зайды, неадэкватна.

Спікер думы Барыс Грызлоў заявіў, што прычынай

Прайшлі першыя дзесяць гадоў новага тысячагоддзя, але савецкае мінулае так і не адпускае нас, трymае, нібы ў абцуках. Можна захапляцца гэтым мінулым, можна абурацца, а можна разлічвацца з ім па вялікім рахунку.

Генеральны сакратар Кампартыі бальшавікоў Украіны Станіслаў Касіёр таксама быў прызнаны вінаватым у генацыдзе ва Украіне ў 1932—1933 гадах

голаду былі “неўраджайнія гады”, ад якіх “пациярпелі ўсе народы, што насялялі СССР”. Паводле яго слоў, уся спрача ў тым, што “кіраўніцтва Украіны спрабуе яшчэ раз паказаць РССР, што тая дрэнна адносіцца да ўкраінскага народа”, каб пасварыць два народы паміж сабой.

Спікер, напэўна, ужо забыўся на афіцыйную заяву Дзярждумы РФ ад 2 красавіка 2008 года “Памяці ахвяр голаду на тэрыторыі СССР” — там сцвярджалася іншае. Паводле заключэння думскай камісіі, “на тэрыторыі Паволжжа, Цэнтральна-Чарназёмнай вобласці, Паўночнага Каўказа, Урала, Крыма, часткі Заходній Сібіры, Ка-

захстана, Украіны і Беларусі ад голаду і хвароб, звязаных з недаяданнем, у гэты перыяд загінула каля сямі мільёнаў чалавек, прычынай чаго былі рэпрэсійныя меры дзеля забеспечэння хлебнарыхтовак, якія значна ўзманилі цяжкія наступствы неўраджаю 32-га года”.

Дэпутат думы Касачоў, які ачолвае расійскую дэлегацыю ў Парламенцкай асамблее Савета Еўропы, прыйшоў да высновы, што суд у Кіеве ўвогуле “пасля вынясення свайго вердыкту не можа называцца судом”. Ён паведаміў, што на сесіі ПАСЕ, якая мае адбыцца 25 студзеня, будзе прадстаўлены даклад на тэму масавага

голаду ў СССР у 30-я гады. “Дакладчык, збіраючы матэрыял, пабываў не толькі ва Украіне, але і ў РССР, Беларусі, Казахстане, і менавіта ў такой фармулёвцы (пра масавы голад у СССР у 30-х гадах мінулага стагоддзя) ён падрыхтаваў даклад, які я лічу значна больш цікавай і больш значнай падзеяй, чым маргінальнае рагашэнне ўкраінскага суда”. Гучыць амаль як сенсацыя. Цікава было б ведаць пра звесткі пра масавыя рэпрэсіі і голад пачатку 30-х гадоў. Гэта хто ж яму дазволіў? І чаму мы і па сённяшні дзень не ведаем дакладнай лічбы загінулых у выніку голаду ў БССР? Прынамсі, вядомы беларускі гісторык Кузняцоў кажа, што афіцыйных звестак дагэтуль няма, бо няма доступу да іх.

Канечно, можна спасылацца на тое, што судовае рагашэнне ў Кіеве было прымеркавана да презідэнцкай выбарчай кампаніі, каб перацягнуць на бок Юшчанкі галасы выбаршчыкаў з “антысавецкім мінулым”, украінскіх нацыяналістаў ды іншых “маргіналаў”. Безумоўна, варта было зрабіць суд публічным і не такім хуткачечным, прыцягнуць да яго ўвагу грамадскасці. Але гэта ніяк не перакрэслівае гістарычнага значэння прынятага судом вердыкту. Сталінскія забойцы, як і сам Сталін, фактычна ўпершыню афіцыйна прызнаны забойцамі, і для іх злачынстваў няма тэрміну даўніны.

МАКСІМ ПЕШКА

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЕЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗETY,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**